

Kommunrevisorerna granskar

UMEÅ KOMMUN – TEKNISKA NÄMNDEN

Grundläggande granskning 2019

1. Inledning och bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna och styrelsen.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsred.

Enligt kommunallagen (12. kap 1 §) är revisionens uppgift att pröva om:

- ▶ Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- ▶ Räkenskaperna är rättvisande
- ▶ Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av tre delar; grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse samt styrning och intern kontroll. De fördjupade granskningarna kan ses som komplement till den grundläggande granskningen.

Den grundläggande granskningen baseras på revisorernas riskanalys och omfattar samtliga nämnder och styrelser. Den grundläggande granskningen ger också underlag att under året uppdatera riskanalysen. Enligt god revisionsred i kommunal verksamhet ska den grundläggande granskningen ha en sådan omfattning att den ger en grund för bedömningar i revisionsberättelsen.

Den grundläggande granskningen kommer att fortgå fram till revisionens slutliga bedömningar i revisionsberättelsen rörande 2019.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning som syftar till att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Detta för att säkerställa att de lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Den grundläggande granskningen syftar därmed till att ge en översiktlig bild av styrelse och granskade nämnder och en tillräcklig grund för de bedömningar som görs inför ansvarsprövningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- ▶ Har styrelsen/nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
 - Vidtar styrelsen/nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser?
- ▶ Har styrelsen/nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?
- ▶ Är styrelsens/nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga?

1.2 Avgränsning

Granskningen avser hela granskningsåret 2019 och omfattar därmed granskning och bedömning utifrån samtliga styr- och uppföljningsdokument som upprättas för året. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att styrelse och nämnder behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2019.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Strategisk plan 2016-2028
- ▶ Planeringsförutsättningar, budget och investeringar 2019-2022
- ▶ Riktlinjer för intern styrning och kontroll (2011-09-26)
- ▶ Nämndernas reglementen

1.4 Ansvarig nämnd

lakttagelserna i denna rapport avser tekniska nämnden. Enligt reglementet är tekniska nämnden kommunens organ för förvaltning och drift av kommunens anläggningar, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst.

1.5 Genomförande

Dialogmöten med såväl presidiet som hela nämnden har genomförts i syfte att inhämta information om den bedrivna verksamheten under året. Den information som inhämtas utgör till viss del grund för revisorernas bedömning av respektive nämnds styrning och uppföljning av fullmäktiges mål, målluppfyllelse samt interna kontroll.

I årets grundläggande granskning har presidiet i styrelse och nämnder skriftligt besvarat generella och nämndspecifika frågor samt ett bedömningsformulär. De svar som lämnats har använts som underlag till de dialoger som genomförts med respektive presidium under juni 2019. Samtliga ordinarie ledamöter har också getts möjlighet att besvara en enkät. Presidiets svar och ledamöternas enkätsvar har tillsammans utgjort underlag för nämndsdialogen.

Informationen som inhämtats i samband med nämndsdialogerna beaktas även vid revisionernas riskanalys inför kommande år.

Rapporten har skickats för faktakontroll till nämndens presidium och relevanta tjänstepersoner inom förvaltningen.

1.6 Begreppsförklaringar

Nedan följer en förklaring av de begrepp som revisorerna använder i revisionsredogörelsen då de lämnar sin samlade bedömning av nämndernas interna styrning och kontroll:

- ▶ Bristfällig – Omedelbara förstärkningar krävs
- ▶ Tillräcklig – Behov av förstärkningar föreligger
- ▶ Ändamålsenlig – God följsamhet inom området

- ▶ Tillfredsställande – Mycket god följsamhet inom området

2. Bedömningsformulär

Nedan redogörs för de svar som nämndens presidium lämnat inför revisorernas träff med dem i juni 2019. Detta kompletteras med revisorernas iakttagelser och bedömningar utifrån de områden som berörs i bedömningsformulären.

2.1 Intern kontroll

I vilken utsträckning bedömer nämnden sin följsamhet till följande lagkrav, samt åtaganden enligt reglementen och styrande dokument:

Åtagande	Krav enligt	Nämndens bedömning av följsamheten	Hänvisning till underlag och exempel som styrker bedömning
2.1.1. Nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.	Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § Riktlinjer för intern styrning och kontroll	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☒ Ändamålsenlig ☐ Tillfredsställande	Nämnden är mitt i processen med att implementera revisionens synpunkter avseende framför allt dokumentation och rutiner för verksamhet och budget i balans
2.1.1.1 Har nämnden varit aktiva i genomförandet av en riskanalys, inkl. värdering och vägledning i hantering av riskerna?	Handledning - intern styrning och kontroll (KS 190115)	☒ Ja ☐ Nej ☐ Delvis	
2.1.1.2 Har nämnden fastställt såväl riskanalys som internkontrollplan?	Handledning - intern styrning och kontroll (KS 190115)	☒ Ja ☐ Nej ☐ Delvis	Ja, beslut 20181122
2.1.1.3 Har nämnden erhållit och godkänt uppföljning av internkontrollplanen?	Handledning - intern styrning och kontroll (KS 190115)	☒ Ja ☐ Nej ☐ Delvis	Ja, vid tertialuppföljningar

2.1.1.4 Har nämnden gjort en värdering om den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig?	Handledning - intern styrning och kontroll (KS 190115)	X Ja ☐ Nej ☐ Delvis	Nämnden jobbar enligt den modell som nämnderna i kommunen använder, bryter ner övergripande mål och mål som nämnden har uttalat ansvar för. Följer egna nyckeltal och nationell statistik
2.1.1.5 Har nämnden tillsett att kommunstyrelsen tagit del av nämndens uppföljning av internkontrollplanen?	Handledning - intern styrning och kontroll (KS 190115)	X Ja ☐ Nej ☐ Delvis	Ja, tertialuppföljningar meddelas KS/KF
2.1.2 Nämnden ska årligen planera och genomföra kontroller så att attestreglementet följs.	Attestreglemente	☐ Bristfällig X Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig ☐ Tillfredsställande	Verksamheterna är kvalitetscertifierade och revision utifrån certifieringen innefattar stickprovskontroll. Genomförda revisioner presenteras dock inte i nämnden, det är en förbättringspotential.
2.1.2.1 Har nämnden vidtagit några åtgärder för att stärka attestrutinerna utifrån dialoger och genomförda granskningar 2018?		☐ Ja ☐ Nej X Delvis	På gång. Nämnden anpassar sin uppföljning i enlighet med revisorernas synpunkter men också i enlighet med det arbete som pågår på övergripande kommunnivå

lakttagelser

Nämnden har upprättat och beslutat om en internkontrollplan. Internkontrollplanen innehåller elva risker. De risker som har högst riskvärde (utifrån sannolikhet och konsekvens) är:

- Ekonomi i balans

Ekonomisk utmaning – Svårighet att hålla sin ekonomiska ram eftersom verksamheterna är underfinansierade (ej fått ersättning för volymökningar och index under åren 2016-2018, dvs efter avskaffandet av interna affärer)

- God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås (verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt)

Otydlighet i ansvar/resursfördelning efter övergången till anslagsfinansiering medför osäkerhet ex vilka ekonomiska ramar som gäller och vem som har ansvar och befogenhet att

prioritera ökade volymer osv. Svårt att planera och styra verksamheten samt bristande kontroll över ekonomin.

- Följa framtagen IT-upphandlingsmodell

Att verksamheterna inte arbetar enligt framtagen modell för IT-upphandlingar.

- Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor och fritidshem

För att klara att hålla budget kan en ny miniminivå för städning behöva tas fram - Tillsyn gjord av Miljö- och hälsoskydd visar att de städningarna som utförs idag inte följer Folkhälsomyndighetens allmänna råd – en ytterligare minskning av städning är därför inte rekommenderat.

Utifrån det underlag som efterfrågats, och som vi tagit del av, inom ramen för granskningen kan vi konstatera att nämnden inte upprättat någon riskanalys. De riskanalyser som görs inom nämndens verksamheter är ur ett arbetsmiljöperspektiv, vilket inte motsvarar de riskanalyser som ska göras inom ramen för internkontrollarbetet.

Uppföljning av internkontrollplanen har skett i samband med verksamhetsuppföljningarna (T1 och T2). I samband med rapporteringstillfällena vid såväl T1 och T2 som vid årsbokslutet (T3) så framgår att beslutade aktiviteter/åtgärder har genomförts för merparten av riskerna. Där så inte har skett lämnas en kommentar som anger orsaken till varför aktiviteten/åtgärden inte genomförts.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Nämnden har upprättat en internkontrollplan. Vi noterar dock att nämnden, i likhet med föregående år, fortsatt inte fullt ut efterlever kommunens riktlinjer för intern styrning och kontroll. Av riktlinjerna framgår att en riskanalys ska göras och dokumenteras i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk för att inte uppfylla de krav som ställs på verksamheten. Med riskanalys avses det underlag som ligger till grund för nämndens riskbeskrivning i internkontrollplanen. Underlaget ska innehålla samtliga identifierade risker för nämndens verksamhet och ekonomi, inklusive värdering av dessa.

2.2 Målstyrning

I vilken utsträckning bedömer nämnden sin följsamhet till följande lagkrav, mål och beslut samt åtaganden enligt reglementen och styrande dokument:

Åtagande	Krav enligt	Nämndens bedömning av följsamheten	Hänvisning till underlag och exempel som styrker bedömning
2.2.1 Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de bestämmelser i lagar och författningar som verksamheten omfattas av.	<i>Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder</i>	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☒ Ändamålsenlig ☐ Tillfredsställande	

<p>2.2.1.1 Har nämnden säkerställt att samtliga av fullmäktiges mål som berör nämnden beaktas i uppdragsplanen?</p>		<p>☒ Ja ☐ Nej ☐ Delvis</p>	<p>2018-11-22 120/18 Uppdragsplan och styrkort 2019</p>
<p>2.2.1.2 Har nämnden under året tagit aktiva beslut om åtgärder för att uppnå måluppfyllelse?</p>		<p>☐ Ja ☐ Nej ☒ Delvis</p>	<p>2019-05-23 61/19 Handlingsplan 62/19 Verksamhetsuppföljning</p> <p>2019-09-26 105/19 Handlingsplan, del 2 106/19 Verksamhetsuppföljning</p>
<p>2.2.2 Nämnden ansvarar för att det egna verksamhetsområdet kontinuerligt följs upp och utvärderas.</p>	<p>Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder</p>	<p>☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig ☒ Tillfredsställande</p>	
<p>2.2.3 Nämnden har ansvar att verka för att samråd sker med brukare av nämndens tjänster</p>	<p>Kommunallagen (2017:725) 8 kap. 3 §, Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder</p>	<p>☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig ☒ Tillfredsställande</p>	<p>1. Särskild kollektivtrafik 2. Parkeringstillstånd</p> <p>Samråd och dialog förs enligt lagstiftning på området.</p> <p>Arbetsätt och utfall redovisas i nämnden. Dialog på politisk nivå via presidiets närvaro i första hand i funktionshinderrådet. Men också i pensionärsrådet.</p>

2.2.4 Nämnden ska verka för att samverkan sker mellan styrelse och nämnder för att gemensamt nå kommunens övergripande mål	Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☒ Ändamålsenlig ☐ Tillfredsställande	
2.2.4.1 Upplever nämnden att samverkan med nämnder och andra kommunala aktörer fungerar väl?		☒ Ja ☐ Nej ☐ Delvis	Bra dialog är viktigt. Framförallt i lokalrelaterade frågor har presidierna återkommande dialoger för att TN på bästa sätt ska kunna möta verksamheternas behov. Dialog förs också, dock med mindre regelbundenhet, i frågor som rör andra ansvarsområden, ex måltidsservice och städ. Vid behov lyfts beslut till nämnden.

lakttagelser

I tekniska nämndens uppdragsplan framgår samtliga av fullmäktiges mål och uppdrag som är adresserade till nämnden i Planeringsföresättningar, budget och investeringar 2019-2022. Detta är utöver de långsiktiga målen som samtliga nämnder ska arbeta med:

- Vi ska ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020 (Goda livsvillkor)
- Vi ska i högre utsträckning än idag samordna lokalförsörjningen i kommunen (En god samhällsplanering)
- Att samhällsplaneringen syftar till att bygga Umeå mer jämlikt och jämställt, bland annat genom att dra nytta av erfarenheterna från kommissionen för social hållbarhet (En god samhällsplanering).

Det sistnämnda målet är inte adresserat till tekniska nämnden. Nämnden har ändå valt att ta med detta i uppdragsplanen.

För de mål som berör/är adresserade till nämnden har den tagit fram egna nämndsmål eller lämnat särskilda uppdrag till förvaltningen. Därtill har nämnden beslutat om nämndsmål utifrån de personalpolitiska målen samt avseende produktivitet.

I uppdragsplanen har nämnden också adresserat mål samt särskilda uppdrag och prioriterade aktiviteter till respektive verksamhet.

Det framgår inte av uppdragsplanen när och i vilken form uppföljning/återrapportering av mål och uppdrag ska ske. I verksamhetsuppföljningen i samband med T1 så sker ingen uppföljning av mål och uppdrag. Resultatmåten i nämndens styrkort följs upp i begränsad utsträckning. I verksamhetsuppföljningen i samband med T2 är uppföljningen av såväl mål som uppdrag begränsad. Det framgår inte hur arbetet fortgår med de uppdrag som fullmäktige lämnat till nämnden och endast ett fåtal mål och resultatmått följs upp/mäts vid uppföljningstillfället. I samband med T3 följs mål och uppdrag upp. Målen följs upp genom resultatmåten men det sker inte någon samlad bedömning avseende måluppfyllelse för respektive mål. De uppdrag som nämnden och fullmäktige lämnat följs upp vid T3. Här lämnas en kommentar för respektive uppdrag men det anges inte om det är genomfört eller ej. Vissa av kommentarerna är vaga i sin beskrivning kring vad som har genomförts/ska genomföras.

Bedömning

Vi bedömer att nämndens målstyrning är tillräcklig. Nämnden har i sin uppdragsplan beaktat samtliga mål och uppdrag från fullmäktige som adresserats till nämnden. Återrapportering av mål och uppdrag sker dock i begränsad omfattning i samband med T1 och T2. Detta gör det svårt för nämnden att kunna följa huruvida arbetet med mål och uppdrag går åt rätt håll och utifrån detta eventuella beslut och/eller göra omprioriteringar. Fullständig återrapportering sker i samband med T3 men även denna bedöms kunna utvecklas, bland annat genom att göra en samlad bedömning av måluppfyllelsen för respektive mål samt förtydliga uppföljningen av lämnade uppdrag.

2.3 Ekonomi

I vilken utsträckning bedömer nämnden sin följsamhet till följande lagkrav samt åtaganden enligt reglementen och styrande dokument:

Åtagande	Krav enligt	Nämndens bedömning av följsamheten	Hänvisning till underlag och exempel som styrker bedömning
2.3.1 Nämnden ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.	Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 5 §	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☒ Ändamålsenlig ☐ Tillfredsställande	Handlingsplan för Verksamhet och ekonomi i balans har tagits fram i två olika versioner vid två olika tillfällen
2.3.1.1 Har nämnden anpassat verksamheten utifrån de förutsättningar som anges i budget?		☐ Ja ☐ Nej ☒ Delvis	Se ovan

2.3.1.2 Får nämnden tillräckliga underlag avseende ekonomi och verksamhetens utveckling för att kunna göra de prioriteringar och vidta de åtgärder som krävs för att nå en ekonomi i balans?		☒ Ja ☐ Nej ☐ Delvis	Se ovan
2.3.1.3 Prognostiserar nämnden att nå en ekonomi i balans för året?		☐ Ja ☒ Nej	Nej, nämnden hemställer till KS att godkänna att anpassning av verksamheten till ram fullt ut är genomförd inför verksamhetsåret 2021
2.3.1.4 Om nämnden prognostiserar ett underskott - har nämnden under året tagit aktiva beslut om åtgärder för att nå en ekonomi i balans?		☐ Ja ☐ Nej ☒ Delvis	Se ovan
2.3.2 Nämnden ska rapportera till fullmäktige om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under året.	Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☒ Ändamålsenlig ☐ Tillfredsställande	Enligt kommunens mall i samband med uppföljning

lakttagelser

Verksamhetsuppföljning

Av nämndens verksamhetsuppföljning i samband med T1 framgår att nämndens resultat under första tertialet uppgick till – 25 mkr. Den årsprognos som lämnas vid T1 visar att nämnden vid årets slut väntas ha ett resultat om – 47 mkr. Avvikelsen förklaras främst av vinterväghållningen som redovisar ett underskott på -22,9 mkr. Det prognostiserade underskottet uppges, utöver de ökade kostnaderna för vinterväghållningen, bland annat förklaras av högre licenskostnader, konsultstöd P360, införande av IT strategin, avvecklande av blanketthimlen (-15,1 mkr). Därtill finns mindre avvikelser, såväl positiva som negativa, i samtliga verksamheter.

Av nämndens verksamhetsuppföljning i samband med T2 framgår att nämnden redovisar ett resultat per den siste augusti på -32,9 mkr gentemot budget. Avvikelsen förklaras i huvudsak av högre kostnader för planerat underhåll, höga förlikningsersättningar, vinterväghållning och personalkostnader inom städ- och verksamhetsservice. Prognosen för helåret pekade i samband med T2 på en negativ avvikelse mot budget på 43,4 mkr (i verksamhetsuppföljningen anges dock att det finns en felmarginal på +/- 6 mkr vad gäller prognosen). Utöver vad som anges ovan så förklaras den negativa prognosavvikelsen av ett ökat underskott inom IT-verksamheten som bland annat beror på högre licenskostnader, konsultstöd P360, införande av IT-strategi samt avvecklande av blankettthimlen.

Resultatet för helåret uppgår till -39,2 mkr. Det största underskottet återfinns inom Gator och parker (- 25,2 mkr). Detta förklaras av en tung vinter samt ett underfinansierat vinterväghållningsavtal. Underskott finns även inom Städ- och verksamhetsservice (-7,2 mkr) som i huvudsak förklaras av högre personal- och driftskostnader. Likaså inom IT (-4,4 mkr) där underskottet bland annat förklaras av ökade licenskostnader. Inom IT uppges dock att resultatet blev bättre än prognos på grund av bättre effekt i besparingsarbetet. Underskott redovisas även inom Måltidsservice (-2,3 mkr) vilket i huvudsak förklaras av högre personalkostnader.

Handlingsplan för ekonomi och verksamhet i balans

På nämndens sammanträde den 23 maj 2019 behandlades "Handlingsplan för ekonomi och verksamhet i balans". Då fastställdes bland annat fas 1 i denna handlingsplan, som innebär förslag till besparingar i verksamheten som inte i väsentlig grad påverkar verksamhetens kvalitet¹. Nämnden beslutade även att uppdra till respektive verksamhet att genomföra sina aktiviteter i planen och vid behov återkomma till nämnden för ytterligare beslut. Beslut togs också om att förvaltningen skulle återkomma vid sammanträdet i september med en komplett plan för resultat och verksamhet i balans inför verksamhetsåret 2021. Nämnden beslutade vidare att hemställa till kommunstyrelsen att godkänna att anpassning av verksamheten till ram initieras och fullt ut är genomförd inför verksamhetsåret 2021.

KSAU beslutade att föreslå till kommunstyrelsen att besluta att tekniska nämnden under verksamhetsåren 2019-2020 får använda ackumulerat eget kapital för att möjliggöra omställningsarbete för att uppnå budget i balans. Kommunstyrelsen beslutade på sitt sammanträde 2019-08-13 att nämnden får använda ackumulerat eget kapital i detta syfte endast under 2019.

Handlingsplanen för ekonomi och verksamhet i balans uppdaterades till nämndens sammanträde i september. Av handlingsplanen framgår besparingsåtgärder som sammanlagt uppgår till 55,3 mkr. Besparingsåtgärderna är fördelade mellan Gator och parker (17 mkr), Fastighet (12,5 mkr), IT (16,1 mkr), Måltidsservice (3,0 mkr) samt Städ- och verksamhetsservice (6,7 mkr). De olika besparingsåtgärderna finns beskrivna per verksamhetsområde. Målsättningen med åtgärderna är att från 2020 ha balans mellan resurser och verksamhetens omfång.

Av nämndens sammanträdesprotokoll framgår att de beslut som avser servicenivåer eller får stor påverkan på medborgare fattas av tekniska nämnden. De aktiviteter som berör hur verksamheten bedrivs fattas beslut om inom ramen för tjänstemännens delegation. Det framgår vidare att det i budgetarbetet kommer att finnas tid för analys om ytterligare besparingsåtgärder är nödvändiga och att detta då i så fall kommer att hanteras inom ramen för verksamhetsplaneringen.

¹ I fas två redovisas komplett handlingsplan för framtiden för att från år 2021 vara i balans mellan resurser och verksamhetens omfång, med utgångspunkt från de resurser verksamheten tilldelats i årets budgetprocess.

Bedömning

Utifrån vad som framkommit av denna översiktliga granskning bedömer vi att styrelsens interna ekonomistyrning är tillräcklig. Med anledning av att den grundläggande granskningen är översiktlig görs bedömningen med begränsad säkerhet.

Som beskrivits ovan har beslut fattats om ett omfattande besparingsprogram inom tekniska nämndens verksamheter. Detta kommer att följas under 2020.

2.4 Enkät till ledamöterna i tekniska nämnden

Under hösten 2019 skickades en enkät ut till ledamöterna i tekniska nämnden. Sju av de elva ledamöterna besvarade enkäten vilket innebar en svarsfrekvens på 66 %. Enkäten innehöll bl a frågor om riskanalys, arbete med internkontroll och internkontrollplan, efterlevnad av attestreglemente, inriktning på nämndens mål och uppdrag, måluppfyllelse och åtgärder för att nå mål och uppdrag, samverkan med externa/interna brukare, samverkan med andra nämnder och andra kommunala aktörer, god ekonomisk hushållning, underlag avseende verksamhet och ekonomi för att fatta beslut, åtgärder för att nå ekonomi i balans samt kortsiktiga och långsiktiga utmaningar för nämnden.

Enkätens frågor och svar framgår av Bilaga 1.

2.5 Generella frågeställningar till samtliga nämnder

Svaren nedan har lämnats av nämndens presidium i samband med den dialog som genomfördes i juni 2019. Svaren är därmed inte att ses som revisorernas iakttagelser och bedömningar.

2.5.1 På vilket sätt arbetar nämnden med det övergripande målet om jämställdhet?

Presidiet anger att utifrån målet om att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv har nämnden lämnat ett särskilt uppdrag till förvaltningen, enligt följande:

- Tillämpa modell för könsuppdelad statistik och inarbeta i styrkorten.

Jämställdhetsaspekten finns med i tekniska nämndens ansvarsområden, kanske tydligast gentemot medborgarna inom verksamheten Gator och Parker (GoP): exempelvis vinterväghållning, satsning på hållbara färdsätt, trygghetsskapande åtgärder, belysning, myndighetsutövningen etc. Revisorerna lyfte i dialog i början av 2018 att alla goda insatser som nämnden gör för att främja jämställdheten också ska tydliggöras och följas i uppdragsplan. Som respons på detta har nämnden lagt ett uppdrag att en modell för könsuppdelad statistik ska tillämpas så långt som möjligt och inarbetas i styrkorten och med denna också få en grund för formulering av särskilda insatser och lämpliga mätetal. Redan idag följer tekniska nämnden könsuppdelat vårt viktigaste område för jämställdhet "Trygghet och oro utomhus". Tekniska nämnden har därutöver under året utarbetat och beslutat om en Trygghetsplan. Nämnden tog ställning till och godkände en jämställdhetsanalys av budget för Gator och Parker (feb 19). Nämnden har också under en rad av år haft en arbetsgrupp som arbetat med jämställdhetsfrågor, just med fokus på genderbudgeting. Uppgiften övertas nu av det nybildade arbetsutskottet. Jämställdhetsutskottet har återkommande dialog och uppföljning med tekniska nämnden.

2.5.2 På vilket sätt har nämnden integrerat och utvärderat kommunens prioriterade folkhälsomål i den egna strategiska planeringen?

Nämnden har i sin uppdragsplan fastställt ett nämndsmål kopplat till KFs långsiktiga mål om att ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020. Målet är "Hållbar livsstil" och innebär att Umeås infrastruktur ska stödja en hållbar livsstil, den ska underlätta att använda hållbara färdmedel och bjuda in till möten, rekreation och rörelse i vardagslivet. Målet har brutits ner till specifika aktiviteter för park, gång och cykel. Nämnden har målsättningar och mäter:

- Antal cyklister
- Andel som har nära tillgång till huvudnätet för GC
- Antal cykelparkeringar
- Andel separerat GC-nät från biltrafik o andel barn som har nära tillgång till lekmiljö eller lekplats
- Livsmiljöbokslut
- Miljöbarometern
- Resvaneundersökningar

2.5.3 På vilket sätt arbetar nämnden för att på sikt kunna leva upp till fullmäktiges mål om att de möjligheter som den digitala transformationen innebär ska vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling?

Utifrån det långsiktiga målet har nämnden formulerat ett särskilt uppdrag:

- Definiera vilka processer inom TN ansvarsområden som kan digitaliseras.

Utvecklingen uppges gå i rasande fart och digitaliseringsarbetet tar stora kliv. Inom administrationen har ett arbete skett med att utveckla användandet av verksamhetens IT-system, med fokus att minska antalet system och söka standardiserade lösningar. Från årsskiftet används funktionerna felanmälan, skötsel, besiktning med tillhörande ärendehantering, hyra och upplåtelse numera i samma system som fastighetsdatabasen finns. Detta ger bättre uppföljningsmöjligheter, mobilitet ute på fält samt att GDPR-stöd är inbyggt i programmet. En rad externa bidrag har sökts under året och nämnden har också fått betydande belopp. Projektet med utplacerade städsensorer så att man kan rikta lokalvårdsinsatserna har fortsatt under året och pilotprojekt har genomförts i Stadshuset. Projektet löper hela 2019. Under året har verksamhetssystemet ITS som omfattar avtal och inventarier, ersatts med Easit. Arbetet med digitaliserade ritningar har fortsatt och fortsätter under hela 2019. Synpunkter och felanmälan har fått en förbättrad struktur och medborgarna kan nu kommunicera på ett effektivare sätt med verksamheterna. Fler kommunala verksamheter har börjat använda sig av systemet vilket också underlättar den interna kommunikationen. Färdtjänsten arbetar med att ta fram möjligheter för digitalansökan, pilotprojekt med chattbott, publik visning av avstängningar samt markupplåtelse. I samarbete med alla andra verksamheter i Umeå kommun arbetar nämnden med en publik karta som ska visa vad som är på gång. Nämnden har också ett nytt verksamhetssystem för bl a grävstillstånd och markupplåtelse vilket ger en mer effektiv handläggning och möjligheter till bättre planering.

- Externt perspektiv: E-service-strategi.

Trycket på IT-organisationen att delta i projekt som verksamheterna har, är omfattande. Eftersom IT:s resurser för projektverksamhet inte motsvarar den stora volym som verksamheterna vill genomföra har IT-funktionen initierat ett verksamhetsövergripande prioriteringsarbete, med syfte att välja ut de viktigaste projekten att driva ur ett kommunperspektiv. Arbetet med att förbereda kommunen för den digitala transformationen har inletts, bl a genom att IT-funktionen genomför ett utbildningsprogram för ledare och chefer och så småningom för hela organisationen. I kommunens nya organisation finns en enhet som ansvarar för att arbeta med Innovation och Digitalisering. Det innebär att den planerade uppbyggnaden av en sådan enhet inom IT-funktionen avbryts och samverkan kommer att ske vad det gäller att ge IT-mässiga förutsättningar för att genomföra den Digitala transformationen.

2.5.4 På vilket sätt arbetar nämnden för att säkerställa kompetensförsörjningen på kort och lång sikt?

Hittills har nämnden arbetat efter den kompetensförsörjningsplan (2018-2019) som nämnden tog i december 2017. Kompetensförsörjningsplanen bygger på Umeå kommuns övergripande kompetensförsörjningsplan 2018-2019, som i sin tur utgår från Sveriges kommuner och regioners arbete med "Sveriges viktigaste jobb". Den här planen ska revideras och förslagsvis antas i samband med uppdragsplan i november 2019. Värdefull input finns från den revision som gjordes rörande Umeå kommuns kompetensförsörjningsarbete/-planer.

2.5.5 Vilka är nämndens utmaningar på kort och lång sikt?

Att hitta balans mellan krav och ekonomiska förutsättningar både internt men även från medborgarna. Kommunens tillväxt och stadsdelskompletteringar utmanar verksamheten och ställer krav på investeringar i infrastrukturen, både gator, parker, fastigheter och IT. Tillgängliga medel för underhåll understiger behoven.

2.6 Specifika frågeställningar för tekniska nämnden

2.6.1 På vilket sätt arbetar nämnden med planering och genomförande av underhåll avseende fastigheter/anläggningar samt avseende gator, vägar och parker?

- *Beaktas frågan i nämndens riskanalys?*
- *Är nämnden delaktiga/insatta i arbetet?*

Nämnden fastställer årligen underhållsplaner (LPU och Reinv) för infrastruktur och fastigheter som grundar sig på statusbedömningar och karteringar av anläggningarna. I nämndens internkontrollplan hanteras risker och verksamheterna genomför årligen risk- och möjlighetsanalyser. I internkontrollplanen är riskbedömningen övergripande formulerad som: "Stadens infrastruktur ska vara tillgänglig" samt "Fastighet ska tillhandahålla de lokaler som verksamheterna behöver". Fokusområde: Upplevda inomhusmiljöproblem.

Återrapportering till nämnden sker återkommande, både under rubrik "ärenden under handläggning" och vid strategidagar som hålls två gånger per år där möjlighet finns att fördjupa sig i frågorna. Hittills har diskussionerna inte protokollförts. Det kommer att åtgärdas. Gator och parker är mitt i processen att införskaffa ett eget verksamhetssystem för gatuunderhåll för att tydligare kunna redovisa kommande behov och genomförda åtgärder.

2.6.2 Hur säkerställer nämnden en tillräcklig ärendeberedning och uppföljning av beslut?

- ***Det vill säga att nämnden får tydliga och tillräckliga beslutsunderlag som ger förutsättningar för välgrundade beslut, samt att det därefter sker en uppföljning av fattade beslut.***

Ärenden kommer inte vidare från presidieberedningen om det inte finns kompletta underlag. Nämnden har dessutom fr o m 2019 arbetsutskott fem gånger per år. Skulle nämnden inte anse att ärenden är tillräckligt beredda, skickas de på återremiss. I samband med att beslut fattas, tas även beslut om och när uppföljning ska ske.